

Održivi urbani razvoj ITU mehanizam

Projekt financira
Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga
razvoja i fondova Europske unije

Održivi urbani razvoj ITU mehanizam

Rujan 2018.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Što je ITU mehanizam	7
2.1. Zašto ITU mehanizam	9
2.2. ITU mehanizam u Hrvatskoj	10
3. Predstavljanje urbanih aglomeracija i urbanih područja	13
3.1. Urbana aglomeracija Zagreb	15
3.2. Urbana aglomeracija Split	18
3.3. Urbana aglomeracija Rijeka	21
3.4. Urbana aglomeracija Osijek	24
3.5. Urbano područje Zadar	27
3.6. Urbano područje Slavonski Brod	30
3.7. Urbano područje Pula	33

Uvod

1. Uvod

Jedna od najvažnijih javnih politika Europske unije je regionalna politika, usmjerena na smanjenje društvenih i gospodarskih razlika, uravnoteženje kvalitete života svih stanovnika država članica, odnosno regija u državama članicama. Regionalna politika ujedno je i glavna investicijska politika Europske unije te čini najveći dio proračuna Europske unije za programsko razdoblje 2014.–2020. (351,8 milijardi eura od ukupno 1 082 milijarde eura). Tijekom godina, provedene su mnoge reforme regionalne politike, a s njima je postupno uveden dio ciljana usmjeren prema gradovima. Razlog naglaska i izdvajanja dijela politike koji se odnosi na gradove je činjenica da od početka ovog stoljeća više od polovice svjetskog (i europskog) stanovništva živi u gradovima. Kako je trend rasta gradova izrazito brz, trenutno čak više od dvije trećine europskog stanovništva živi u gradovima, a prema prognozama, već 2020. godine taj postotak će se povećati na 80%. Gradovi postaju nositelji gospodarskog i socijalnog rasta i razvoja te ispunjenje gospodarskih i socijalnih ciljeva nije moguće ostvariti bez ciljanog pristupa i suradnje s gradovima. S druge strane, činjenica da u gradovima živi dvije trećine stanovništva donosi i izazove poput nezaposlenosti, prekomjerne naseljenosti, zagađenja, segregacije, siromaštva i dr.

Rješavanje ovih problema zahtjeva suradnju nositelja nacionalnih i lokalnih politika te suradnju predstavnika gospodarskog sektora, organizacija civilnog društva i ostalih dionika koji izravno doprinose urbanom razvoju. Posljednjih godina u planiranju i upravljanju razvojem primjenjuje se pristup razvoju temeljen na teritoriju (prostoru) koji naglašava važnost prepoznavanja i aktiviranja vlastitih, lokalnih razvojnih potencijala s naglaskom na ljudske potencijale i inovativnost. Uključivanje vlastitih potencijala jača osjećaj „vlasništva“ lokalnih dionika nad strategijom razvoja, definiranim razvojnim pravcima te projektima kojima se razvojni potencijal ostvaruje. Takav pristup zahtijeva uključivanje širokog raspona dionika, mehanizme za prepoznavanje lokalnih potencijala te snažnu koordinaciju jedinica lokalne samouprave i drugih relevantnih lokalnih institucija. Također, za uspješnu provedbu teritorijalnog pristupa razvoju urbanih područja potrebno je osigurati i usmjerenu, sustavnu podršku kreatora politika na centralnoj razini što se pokušava postići provedbom mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam).

Slijedom navedenoga urbani je razvoj u središtu regionalne politike Europske unije te je europska regulativa definirala da su države članice, u financijskom razdoblju 2014. – 2020., dužne barem 5 % sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj izdvojiti za integrirane mjere za održivi urbani razvoj.

Što je ITU mehanizam

2. Što je ITU mehanizam

INTEGRIRANI PRISTUP RAZVOJU je pristup koji objedinjuje sve sektore, sve dionike i sve razvojne resurse u svim fazama, od planiranja razvoja, provedbe razvojnih aktivnosti i projekata do vrednovanja rezultata, kako bi se ostvario maksimalni učinak.

INTEGRIRANA TERITORIJSKA ULAGANJA predstavljaju mehanizam koji se po prvi puta koristi u Europskoj uniji u razdoblju 2014.-2020. godine, a koji omogućuje integriranje sredstava iz različitih europskih fondova i operativnih programa te ulaganje tih sredstava u aktivnosti kojima će se ojačati uloga gradova kao pokretača gospodarskog razvoja.

Prema prvim nacrtima nove regulative Europske regionalne i kohezijske politike objavljenim u svibnju 2018.¹ godine, u narednom programskom razdoblju 2021.-2027., ITU mehanizam će dobiti još više na važnosti jer nacrti regulative sugeriraju povećanje izdvajanja za održivi urbani razvoj sa 5% na 6% od ukupne alokacije Europskog fonda za regionalni razvoj. Umjesto dosadašnjih 11 tematskih ciljeva, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo podupirati će 5 novih pojednostavljenih ciljeva, od kojih je peti cilj: *Europa bliža građanima, podupiranjem strategija vođenih na lokalnoj razini i održivog urbanog razvoja u cijeloj EU-u*. Postavljanjem cilja koji je usmjeren na urbani razvoj dana je još veća važnost urbanom razvoju i ITU mehanizmu. Osim toga, u novoj financijskoj perspektivi ističe se i novi program umrežavanja i izgradnje kapaciteta za gradske vlasti, *Europska urbana inicijativa*.

2.1. Zašto ITU mehanizam

Kao što je već spomenuto, danas više od dvije trećine stanovništva Europske unije živi u urbanim područjima koja generiraju i do 85 % nacionalnog bruto društvenog proizvoda. U pravilu, uslijed koncentracije gospodarskih aktivnosti i stanovništva, gradovi u odnosu na ruralna područja lakše i brže postižu ciljeve

---

1 https://ec.europa.eu/commission/publications/regional-development-and-cohesion_en

Europe 2020 u području zapošljavanja, obrazovanja te smanjenja siromaštva. Demografski izazovi starenja i depopulacije manje su izraženi ili uopće ne postoje, a obrazovna struktura gradskog stanovništva značajno je povoljnija. Istovremeno, gradovi su opterećeni specifičnim problemima i pritiscima koji umanjuju kvalitetu življenja, kao što su prekomjerna gustoća i niska kvaliteta stanovanja, zagađenost, prekomjeran promet, ekstremno siromaštvo, sigurnost i slično.

Teritorijalni pristup razvoju koji uvažava razlike između urbanih i ruralnih sredina i ITU mehanizam kao jedan od njegovih instrumenta, predstavlja jedini mogući odgovor na različite gospodarske, socijalne i okolišne izazove - globalizacija i s njom povezane strukturne promjene, rastuća nejednakost u raspodjeli bogatstva, promjena klime i zagađenje okoliša, gubitak bioraznolikosti i sve veća osjetljivost krajolika, prirodne i kulturne baštine. Politička nesigurnost i migracije velikih razmjera koje obilježavaju današnjicu Europe dodatni su problemi s kojima će se suočiti europski pa tako i hrvatski gradovi.

Upravo ITU mehanizam svojim integriranim, na teritoriju temeljenim pristupom nastoji riješiti ove razvojne izazove.

2.2. ITU mehanizam u Hrvatskoj

U programskim dokumentima za financijsko razdoblje 2014.-2020.² definirano je da će Republika Hrvatska mjere održivog urbanog razvoja provoditi putem mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja u okviru dva operativna programa - Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP), iz tri različita europska fonda - Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i Europskog socijalnog fonda.

Mjere održivog urbanoga razvoja putem ITU mehanizma u Republici Hrvatskoj provodi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Upravljačko tijelo za Operativni program Konkurentnost i kohezija i Koordinacijsko tijelo za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja, u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkim tijelom za Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali.

---

² Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske Komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.; Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. i Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali

Mjere se provode u sedam najvećih urbanih središta s najvišom koncentracijom stanovništva i kapacitetima za provedbu projekata, a koja su za provedbu ITU mehanizma odabrana temeljem kriterija iz javnog poziva Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Radi se o 4 urbane aglomeracije s više od 100.000 stanovnika u središnjim naseljima: Zagreb, Osijek, Rijeka i Split te 3 urbana područja s više od 50.000 stanovnika u središnjim naseljima: Zadar, Slavonski Brod i Pula. Pri tome gradovi središta urbanih područja nisu ograničeni na svoje administrativne granice, već uključuju i susjedne jedinice lokalne samouprave (JLS) ili njihove dijelove koji zajedno stvaraju prostorno-funkcionalnu cjelinu - urbanu aglomeraciju odnosno urbano područje.

Ustrojem urbanih aglomeracija i urbanih područja potiče se daljnje jačanje procesa decentralizacije jer navedena područja postaju centri razvoja, dovoljno snažni za značajnije gospodarske pomake, otvaranje novih radnih mjesta te kreiranje društvene klime i usluga koje mogu privući stanovništvo. Isto tako, gradovi središta urbanih područja postaju partneri u provedbi ITU mehanizma i dio sustava koji upravlja sredstvima Europske unije budući da obavljaju funkciju ocjenjivanja kvalitete projekata koji se prijavljuju za financiranje iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija. Projekti koji se financiraju pri tome moraju biti u skladu sa strategijama razvoja urbanih područja koje su 4 urbane aglomeracije i 3 urbana područja usvojile tijekom 2017. godine.

Republika Hrvatska za provedbu mjera održivog urbanog razvoja putem ITU mehanizma ima na raspolaganju **345.351.269,00 EUR-a**:

- 303.351.269,00 EUR-a iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija
- 42.000.000,00 EUR-a iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali.

Sredstva se dodjeljuju putem javnih poziva koje objavljuju dva nadležna Ministarstva, a namijenjena su za financiranje projekata koji se provode na sedam odabranih područja. Sredstva se dodjeljuju za različita područja ulaganja:³

- stvaranje povoljnijeg okruženja za poduzetnike (SC 3a2 OPKK)
- omogućavanje razvoja kvalitetne infrastrukture za razvoj najvažnijih gospodarskih sektora (SC 3a2 OPKK)

---

³ Kroz deset specifičnih ciljeva (SC): pet specifičnih ciljeva u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (SC 3a2, 4c3, 6c1, 6e2 i 7ii2) te pet specifičnih ciljeva u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (SC 8ii1, 9i1, 9iv2, 10ii3 i 10iv1)

- rekonstrukciju i unaprjeđenje kulturne baštine u svrhu razvoja turizma (SC 6c1 OPKK)
- revitalizaciju zapuštenih vojnih, industrijskih i drugih područja (SC 6e2 OPKK)
- poboljšanje usluge javnog prijevoza (SC 7ii2 OPKK)
- obnovu sustava toplinarstva (SC 4c3 OPKK)
- mjere zapošljavanja i samozapošljavanja (SC 8ii1 OPULJP)
- mjere borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti (SC 9i1 OPULJP)
- poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama (SC 9iv2 OPULJP)
- unaprjeđenje sustava obrazovanja za odrasle (SC 10iii3 OPULJP)
- modernizaciju ponude strukovnog obrazovanja (SC 10iv1 OPULJP).

Dugoročno gledano, svi projekti planirani kroz ITU mehanizam doprinijeti će gospodarskom i ekonomskom razvoju Republike Hrvatske i unaprjeđenju kvalitete života stanovništva, a naročito razvoju gradova koji se nalaze na teritoriju ITU urbanih područja koja su prihvatljiva za financiranje putem ITU mehanizma.

Predstavlanje
urbanih aglomeracija
i urbanih područja

3. Predstavljajanje urbanih aglomeracija i urbanih područja

3.1. Urbana aglomeracija Zagreb

NAZIV: Urbana aglomeracija Zagreb

BROJ STANOVNIKA: 1.086.528

POVRŠINA: 2.911 km²

PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 126.059.453,59 EUR-a

IZVOR: Turistička zajednica Grada Zagreba; AUTOR: Hrvoje Pilić

TERITORIJALNI OBUHVAT: 11 gradova i 19 općina

Grad Zagreb, Grad Donja Stubica, Grad Dugo Selo, Grad Jastrebarsko, Grad Oroslavje, Grad Samobor, Grad Sveta Nedelja, Grad Sveti Ivan Zelina, Grad Velika Gorica, Grad Zabok, Grad Zaprešić, Općina Bistra, Općina Brckovljani, Općina Brdovec, Općina Dubravica, Općina Gornja Stubica, Općina Jakovlje, Općina Klinča Sela, Općina Kravarsko, Općina Luka, Općina Marija Bistrica, Općina Marija Gorica, Općina Orle, Općina Pisarovina, Općina Pokupsko, Općina Pušća, Općina Rugvica, Općina Stubičke Toplice, Općina Stupnik i Općina Veliko Trgovišće.

Urbana aglomeracija Zagreb

RAZVOJNA VIZIJA: Urbana aglomeracija Zagreb - Skladno razvijen metropolitanski prostor zajedničkih inovativnih koncepata.

Urbana aglomeracija Zagreb obuhvaća ukupno 30 jedinica lokalne samouprave s područja tri jedinice regionalne samouprave, što je jedna od specifičnosti koja Urbanu aglomeraciju Zagreb razlikuje od ostalih urbanih područja u Republici Hrvatskoj. Sjedište urbane aglomeracije je Grad Zagreb koji istovremeno ima dvojni status, jedinice lokalne (grad) i područne (regionalne) samouprave (županija). Ovaj prostor je potrebno sagledati kao jedinstvenu prostorno-funkcionalnu cjelinu koja nadilazi administrativno-teritorijalne granice i pojedinačne interese te omogućuje planiranje razvoja koji donosi koristi svim uključenima.

Grad Zagreb je koordinator i nositelj izrade Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do kraja 2020. godine, strateškog dokumenta u kojem su identificirana 3 strateška cilja čije je ostvarenje predviđeno kroz 12 razvojnih prioriteta i 44 mjere. Urbanoj aglomeraciji Zagreb je na raspolaganju indikativni iznos od 126 milijuna eura za financiranje različitih razvojnih projekata putem ITU mehanizma. Predviđena je provedba strateškog projekta Povećanje učinkovitosti sustava toplinarstva – Revitalizacija vrelododne mreže s ciljem smanjenja energetske gubitaka i povećanja učinkovitosti sustava toplinarstva u Gradu Zagrebu. Također je predviđeno raspisivanje otvorenih poziva koji će doprinijeti unaprjeđenju kvalitete življenja, javne i društvene infrastrukture i ljudskih potencijala, kao i razvoju konkurentnoga i održivoga gospodarstva te upravljanju okolišem, prirodom i prostorom, a koji će, ovisno o specifičnosti prijavitelja, omogućiti provedbu projekata vezanih uz poduzetništvo, kulturu, revitalizaciju zapuštenih lokacija i promet.

Urbana aglomeracija Zagreb ima veliki razvojni potencijal u svim područjima, počevši od Grada Zagreba kao glavnog grada Republike Hrvatske, središte je za održivi razvoj te je na izvoru svih informacija i resursa bilo da se radi o ljudima, novcu, zakonodavstvu i dr. S druge strane, područje aglomeracije obuhvaća jedinice lokalne samouprave koje unatoč položaju nisu jednako razvijene te su način rada i razvojni prioriteti svake od njih drugačiji, kao i problemi koji se žele rješavati putem EU sredstava. To je i jedan od ključnih izazova primjene ITU mehanizma u Urbanoj aglomeraciji Zagreb – prilike i znanje za stvaranje visokokvalitetnih i dugoročno održivih radnih mjesta i prostora ugodnog življenja za cjelokupni prostor Urbane aglomeracije Zagreb.

3.2. Urbana aglomeracija Split

NAZIV: Urbana aglomeracija Split

BROJ STANOVNIKA: 325.407

POVRŠINA: 1.286,9 km²

PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 54.215.289,15 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: 6 gradova i 7 općina

Grad Split, Grad Kaštela, Grad Omiš, Grad Sinj, Grad Solin i Grad Trogir, Općina Dicmo, Općina Dugi Rat, Općina Dugopolje, Općina Klis, Općina Lećevica, Općina Muć i Općina Podstrana.

Urbana aglomeracija Split

RAZVOJNA VIZIJA: Urbana aglomeracija Split omogućava sveobuhvatno ostvarenje životnih, društvenih i gospodarskih potencijala, kvalitetan život, rad i profesionalno napredovanje svojim stanovnicima utemeljeno na najvišim ljudskim i poslovnim vrijednostima i standardima.

S obzirom na potencijale Urbane aglomeracije Split koji se očituju u vidu pozitivnog prirodnog prirasta, povoljne strukture obrazovanosti stanovništva, postojanja tradicije i organiziranosti socijalne i zdravstvene skrbi, različitih sportskih i kulturnih sadržaja te ljudskih i materijalnih kapaciteta dostupnih u obrazovnim ustanovama, moguće je unaprijediti kvalitetu života stanovništva Urbane aglomeracije Split nizom aktivnosti koje će udovoljiti razvojnim potrebama, a trebale bi biti razvijene i usustavljene na razini jedinica lokalne samouprave.

Grad Split, kao grad središte Urbane aglomeracije Split, bio je koordinator i nositelj izrade Strategije razvoja Urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2020. godine, strateškog dokumenta u kojem su identificirani ciljevi, prioriteti i mjere, odnosno strateški projekti u suglasju sa svim ključnim dionicima i svim gradovima i općinama Urbane aglomeracije Split. Dobro ustrojena institucionalna struktura ključna je za osiguravanje provedbe Strategije. Tako je Grad Split formirao Odsjek za provedbu ITU mehanizma koji će zajedno s Koordinacijskim i Partnerskim vijećem Urbane aglomeracije Split osiguravati uspješnu provedbu kako Strategije, tako i provedbu ITU mehanizma u Urbanoj aglomeraciji Split.

Unutar raspoloživih sredstava namijenjenih Urbanoj aglomeraciji Split iz ITU mehanizma planirano je financiranje strateških projekata poput Tehnološkog parka Dračevac, Regionalnog transfuzijskog centra KBC Split, Nabave novih autobusa i sustava e-ticketing za Promet d.o.o., Razvoja zone Dračevac i izgradnje nove garaže za javni prijevoz, Revitalizacije toplane Blatine, integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine Urbane aglomeracije Split (Dio-klecijanova palača i Otvorene ljetne pozornice), Inteligentni transportni sustav i Revitalizacija područja Kopilice.

Osim strateških projekata, u pripremi su i objave javnih poziva za razvoj poduzetničkih potpornih institucija u Urbanoj aglomeraciji Split, za revitalizaciju brownfield lokacija (stare škole i društveni domovi), sustav biciklističkih staza, a planirani su i javni pozivi s ciljem ulaganja u razvoj ljudskih potencijala.

Svi navedeni projekti će značajno doprinijeti povećanju kvalitete života svih građana Urbane aglomeracije Split, konkurentnijem gospodarstvu i povećanju zaposlenosti, očuvanju kulturne baštine te razvoju učinkovitog infrastrukturnog sustava za održivo korištenje prostornih resursa na području cijele Urbane aglomeracije Split.

3.3. Urbana aglomeracija Rijeka

NAZIV: Urbana aglomeracija Rijeka

BROJ STANOVNIKA: 188.797

POVRŠINA: 414 km²

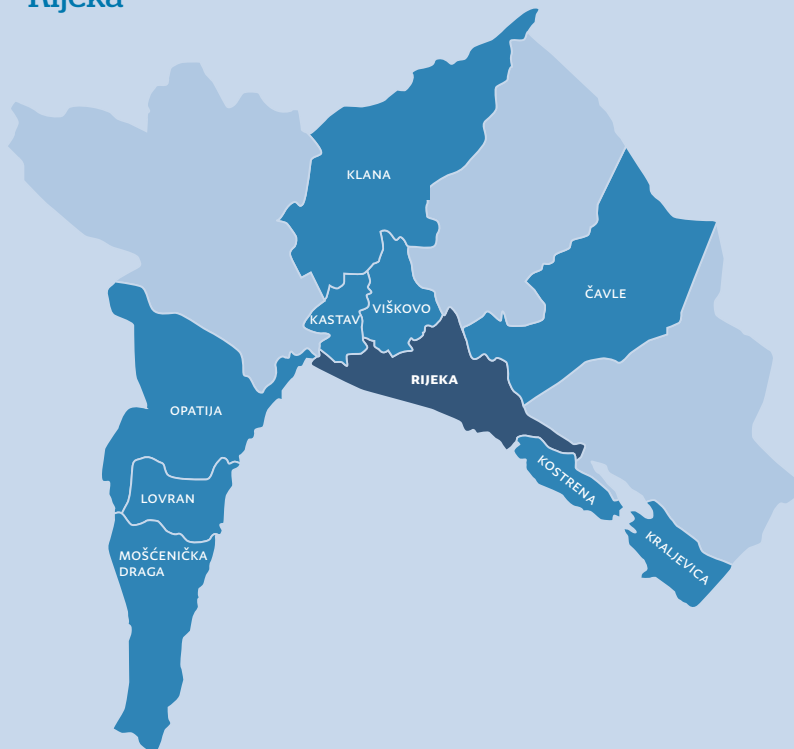
PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 49.747.212,27 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: 4 grada i 6 općina

Grad Rijeka, Grad Kastav, Grad Kraljevica, Grad Opatija, Općina Čavle, Općina Klana, Općina Kostrena, Općina Lovran, Općina Mošćenička Draga i Općina Viškovo.

Urbana aglomeracija Rijeka

RAZVOJNA VIZIJA: Urbana aglomeracija Rijeka je područje koje se razvija temeljem jačanja ljudskih potencijala, a u funkciji razvoja zelenog gospodarstva i očuvanja kvalitetnog urbanog prostora.

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016.-2020. godine prepoznala je pojedinačne i zajedničke potrebe uključenih gradova i općina radi povećanja kvalitete života i rada stanovnika na svom području. Urbana aglomeracija Rijeka je kao najznačajnije snage izdvojila povoljni zemljopisni položaj, globalnu

konkurentnost prometnog pravca, multietničnost i multikulturalnost, razvijen sustav socijalne i zdravstvene zaštite te obrazovanja. Demografska slika u kojoj se ističe proces starenja stanovništva, tranzicijska struktura gospodarstva te dugotrajno restrukturiranje velikih gospodarskih subjekata uz nedostatak napredne poslovne infrastrukture predstavljaju najveće razvojne slabosti. Istaknut je i nedostatak ekološki prihvatljivih i inovativnih rješenja u javnom gradskom prijevozu.

Strateški ciljevi Urbane aglomeracije Rijeka usmjereni su ka ljudskim resursima, poduzetničkoj infrastrukturi, kulturnoj baštini i turizmu, prometu, toplinarstvu te obnovi zapuštenih urbanih zona.

ITU mehanizam pruža priliku Urbanoj aglomeraciji Rijeka da odgovori na ekonomske i socijalne izazove koji idu ruku pod ruku s razvojem gradova. Ulaganja u ljudske resurse, kao početne točke razvoja, mogu stvoriti novi potencijal za društvene inovacije koje će ponuditi mladim ljudima prostor za zapošljavanje i samozapošljavanje te projekte s ciljem integracije ranjivih skupina u društvo. Stvaranje napredne poduzetničke infrastrukture i uvođenje novih tehnologija usmjerit će pažnju i napore zajednice na širenje poduzetničkih znanja i kulture te razvoj specijaliziranih programa za potrebe lokalnog gospodarstva i jačanja njegove konkurentnosti. Povezivanje kulturne baštine u jedinstvenu turističku ponudu postat će važan čimbenik sinergijskih programa u kulturi i doživljaja koje će građani i posjetitelji dobiti na licu mjesta. Učinkovit sustav javnog gradskog prijevoza važan je čimbenik kvalitete života građana i najsnažnija poveznica svih članica Urbane aglomeracije Rijeka, a nabava novih autobusa i povezanih prometno-informacijskih tehnologija ponudit će putnicima brzu i učinkovitu uslugu. Ulaganja u obnovu postojećeg sustava toplinarstva na području Grada Rijeke utjecat će na efikasniji sustav proizvodnje i distribucije, a uslugu grijanja dostupniju građanima.

Također, planira se revitalizirati prostor napuštene i zapuštene bivše industrijske zone koja otežava prostorni razvoj, a njezina transformacija u prostore s novim namjenama učinit će cijeli prostor Urbane aglomeracije Rijeka atraktivnijima građanima, posjetiteljima i poduzetnicima.

3.4. Urbana aglomeracija Osijek

NAZIV: Urbana aglomeracija Osijek

BROJ STANOVNIKA: 195.235

POVRŠINA: 1.923,95 km²

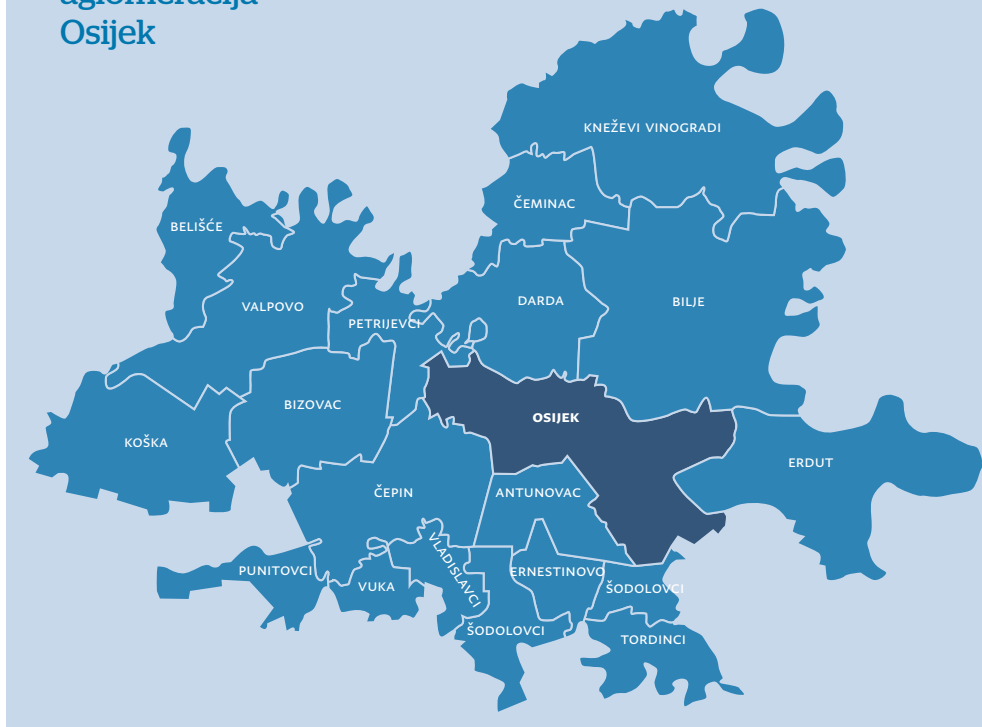
PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 39.942.741,39 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: 3 grada i 16 općina

Grad Osijek, Grad Belišće, Grad Valpovo, Općina Antunovac, Općina Bilje, Općina Bizovac, Općina Čeminac, Općina Čepin, Općina Darda, Općina Erdut, Općina Ernestinovo, Općina Kneževi Vinogradi, Općina Koška, Općina Petrijevci, Općina Punitovci, Općina Šodolovci, Općina Vladislavci, Općina Vuka te Općina Tordinci.

Urbana aglomeracija Osijek

RAZVOJNA VIZIJA: Urbana aglomeracija je integrirani prostor konkurentnog gospodarstva, održivog razvitka i kvalitetnog življenja stanovnika koji ostvaruju svoje razvojne potencijale.

Urbana aglomeracija Osijek kao razvojne ciljeve definirala je: povećanje kvalitete života stanovnika urbane aglomeracije, stvaranje pozitivnog okruženja za razvitak gospodarstva te uspostavu čistog, energetske učinkovitog i povezanog urbanog okruženja. Integrirana teritorijalna ulaganja Urbane aglomeracije Osijek temeljiti će se na strateškom okviru koji prepoznaje specifičnosti područja aglomeracije te odabir projekata i ulaganja uzima u obzir razvojne potrebe i potencijale područja.

Za rješavanje nezaposlenosti kao ključnog problema Republike Hrvatske, planiraju se ulaganja u razvoj poduzetništva. Infrastrukturnim ulaganjima planira se intenzivirati poduzetnička aktivnost u Urbanoj aglomeraciji Osijek kroz kongresno-sajamski i edukativni Gospodarski centar, opremanje i unaprjeđenje poduzetničkih zona i potpornih institucija, a posebno u području rastućeg sektora informacijskih tehnologija izgradnjom IT parka. Revitalizacijom kulturne baštine Urbane aglomeracije Osijek, osim projektiranja te rekonstrukcije i obnove vrijednih objekata, unutar planiranih integriranih programa predviđena su i nova zapošljavanja.

Kroz ITU mehanizam planiraju se rješavati razvojne potrebe vezane uz sustav toplinarstva kao i problemi napuštenih i neiskorištenih lokacija - brownfield lokacija, koje predstavljaju veliki razvojni potencijal te će ih se kroz ITU ulaganja i revitalizaciju pokušati oživjeti dajući im nove gospodarske namjene.

Uspostavljanjem učinkovitog gradskog i međugradskog prometa, vozilima koji koriste ekološko prihvatljiva goriva ili prometuju na „čiste“ energente, proširenjem i povezivanjem mreže biciklističkih i pješačkih staza na području Urbane aglomeracije Osijek stvorit će se preduvjeti za veću protočnost u prometovanju na gradskim i prigradskim relacijama te osigurati veću prometnu integriranost.

Kroz sredstva Europskog socijalnog fonda planiraju se aktivnosti s ciljem podizanja zapošljivosti i integracije mladih na tržište rada, stjecanja ključnih kompetencija u deficitarnim zanimanjima, rješavanja problema siromaštva i socijalne isključenosti te poboljšanja pristupa socijalnim uslugama za najranjivije skupine.

3.5. Urbano područje Zadar

NAZIV: Urbano područje Zadar

BROJ STANOVNIKA: 113.045

POVRŠINA: 790 km²

PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 27.134.296,02 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: 2 grada i 13 općina

Grad Zadar, Grad Nin, Općina Bibinje, Općina Galovac, Općina Kali, Općina Kukuljica, Općina Novigrad, Općina Poličnik, Općina Posedarje, Općina Preko, Općina Ražanac, Općina Sukošan, Općina Škabrnja, Općina Vrsi i Općina Zemunik Donji.

Urbano područje Zadar

RAZVOJNA VIZIJA: Integralni razvoj koji podrazumijeva polifunkcionalno gospodarstvo uz održivo korištenje prostornih resursa, porast životnog standarda, tehnološki napredak i inovacije u urbanom okolišu te poboljšanje sustava upravljanja razvojem, obuhvatna je paradigma na kojoj će se temeljiti sveukupni razvoj Urbanog područja Zadar.

Predviđena sredstva iz ITU mehanizma koristit će se temeljem razvojnih potreba, razvojnih ciljeva i prioriteta utvrđenih u Strategiji razvoja Urbanog područja Zadar. Konkurentno gospodarstvo temeljeno na aktivnoj međusektorskoj integraciji i primjeni istraživanja u poslovanju jedan je od razvojnih prioriteta Urbanog područja Zadar, koji će se realizirati kroz sredstva Europskog fonda za

regionalni razvoj namijenjenih za razvoj poduzetništva. Sredstva će se usmjeriti na razvoj poslovne infrastrukture koja donosi izravnu korist malim i srednjim poduzetnicima, a koja obuhvaća razvoj fizičke infrastrukture za osnivanje, razvoj i širenje poslovanja poput poslovnih zona, poslovnih i tehnoloških centara za inkubaciju, opreme (uključujući IKT) i sl. te promicanje poduzetništva u društvu.

Međusektorska integracija očituje se i kroz unaprjeđenje kulturne baštine pri čemu će se sredstva usmjeriti na zaštitu, obnovu i revitalizaciju objekata kulturne baštine, pripremu potrebne projektne dokumentacije te razvoj kulturnih i turističkih sadržaja i proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini.

Sredstva će se također usmjeriti na unaprjeđenje sustava za upravljanje i nadzor prometa, kao i poboljšanje sigurnosti u prometu kroz implementaciju inteligentnog prometnog sustava (ITS), uvođenje novih tehnologija i tehnoloških rješenja za povećanje kvalitete javne usluge prijevoza te aktivnosti poticanja učestalog korištenja javnog prijevoza s ciljem doprinosa nižoj emisiji CO₂.

Osim toga, osigurana su sredstva za revitalizaciju industrijskih zona, bivših vojnih objekata i ostalih brownfield lokacija.

Sadržaji, dodatne usluge i aktivnosti za stavljanje u funkciju, primjerice obnovljenih brownfield područja, između ostalog financirat će se kroz sredstva Europskog socijalnog fonda.

Unaprjeđena kvaliteta obrazovnih procesa, zdravstvenih i socijalnih usluga, poboljšani sportsko-rekreativni sadržaji, veća uključenost u kulturne aktivnosti, smanjen broj NEET osoba i lakša zapošljivost, ostvarit će se kroz suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora na Urbanom području Zadar. Kombinacija ulaganja, koordiniranih mjera i projekata uključuje poticanje kreativnosti i zapošljivosti mladih, promociju kulture, poduzetništvo nove generacije, digitalizaciju, inteligentna prometna rješenja, poticanje izvrsnosti u školama i ostalo što će doprinijeti ostvarenju razvojnih potencijala Urbanog područja Zadar.

3.6. Urbano područje Slavonski Brod

NAZIV: Urbano područje Slavonski Brod

BROJ STANOVNIKA: 91.331

POVRŠINA: 669,60 km²

PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 24.722.045,38 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: 1 grad i 9 općina

Grad Slavonski Brod, Općina Bebrina, Općina Brodski Stupnik, Općina Bukovlje, Općina Donji Andrijevići, Općina Garčin, Općina Gornja Vrba, Općina Klakar, Općina Podcrkavlje i Općina Sibinj.

Urbano područje Slavonski Brod

RAZVOJNA VIZIJA: Integralni razvoj koji podrazumijeva polifunkcionalno gospodarstvo uz održivo korištenje prostornih resursa, porast kvalitete života te tehnološki napredak i inovacije obuhvatna je paradigma na kojoj će se temeljiti sveukupni razvoj urbanog područja Slavenskog Broda do 2020. godine.

U Urbanom području Slavonski Brod evidentan je neravnomjeran razvoj gospodarskih sektora te se teži polifunkcionalnom razvoju gospodarstva. Urbano područje ima potencijale za razvoj svih sektora i djelatnosti, posebice poljoprivrede, turizma, kulture, ribarstva i industrije. Unatoč velikom broju malih (i mikro) poduzeća i postojećim potpornim institucijama, nedostatna je infrastruktura za poduzetnike početnike, stoga se iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj kroz ITU mehanizam planira razviti poslovna infrastruktura.

Jedan od sektora komunalnog sustava u kojemu su potrebne intervencije je toplinarstvo stoga se europskim sredstvima planira poboljšanje energetske učinkovitosti centralnog toplinskog sustava grijanja i razine usluga koje se pružaju.

Sektor turizma u Urbanom području Slavonski Brod, bez obzira na njegovu malu ulogu, bilježi kontinuirani porast. Međutim, trenutno stanje turizma ukazuje na još uvijek nedovoljno razvijen turistički potencijal koji proizlazi iz niza problema. Stoga je potrebno stvaranje poticajnog razvojnog okruženja, diversifikacija turističkih proizvoda i atrakcija, revitalizacija turističkih objekata i turističke infrastrukture te uspostava tržišne prepoznatljivosti cijelog Urbanog područja Slavonski Brod slijedom čega se kroz ITU mehanizam planiraju ulaganja u odredišta kulturne baštine.

Tvrđava Brod je brownfield lokacija s obzirom na prethodnu vojnu funkciju te je njena revitalizacija od posebnog interesa za urbano područje, a ista predstavlja izvrstan primjer integriranosti različitih područja ulaganja kroz ITU mehanizam.

Jedan od izazova u urbanom području je i nedostatak planova održive urbane mobilnosti. Stanje biciklističkog prometa još uvijek je zadovoljavajuće, ali su potrebna daljnja ulaganja u gradnju biciklističkih staza i putova te uvođenje sustava za zajedničko korištenje bicikala. Izvan Grada Slavenskog Broda nedovoljno je razgranata mreža biciklističkih staza. Stoga se kroz ITU mehanizam planira pripremiti plan održive urbane mobilnosti za urbano područje te izgraditi i poboljšati biciklističke puteve i staze i proširiti sustav za zajedničko korištenje bicikala.

Provedbom ITU mehanizma iz sredstava Europskog socijalnog fonda ostvario bi se doprinos povećanju zapošljavanja, borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti te unaprjeđenju obrazovnog sustava gdje su također evidentirani značajni razvojni izazovi.

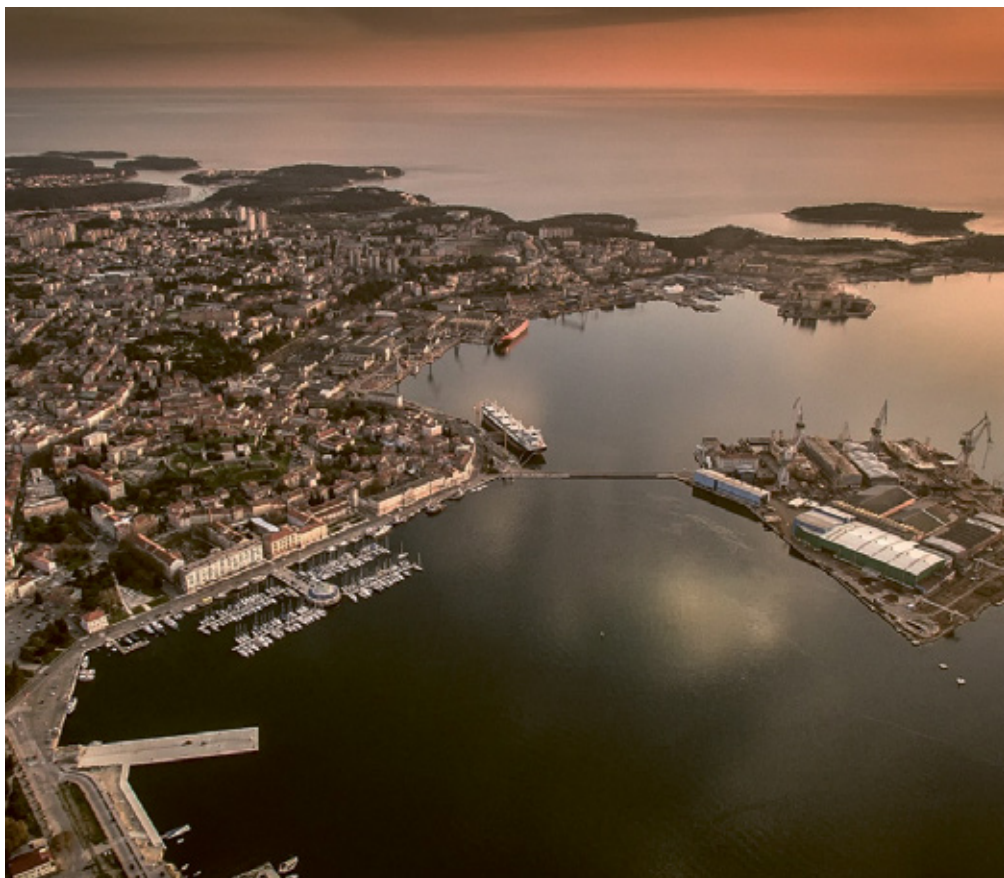
3.7. Urbano područje Pula

NAZIV: Urbano područje Pula

BROJ STANOVNIKA: 83.201

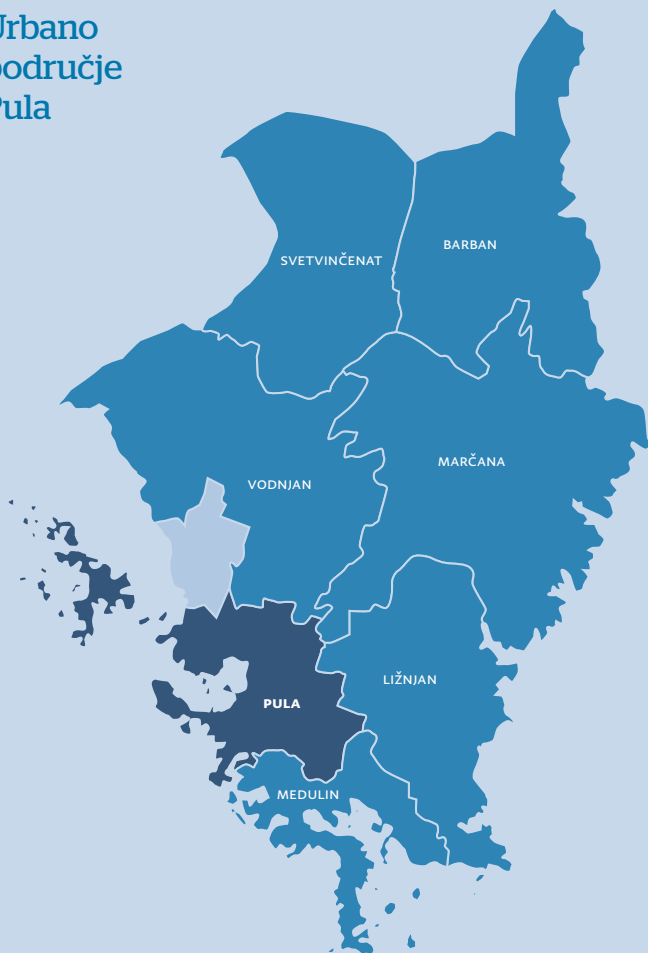
POVRŠINA: 557,03 km² kopnenog dijela

PLANIRANA EU SREDSTVA KROZ ITU MEHANIZAM: 23.530.231,20 EUR-a

TERITORIJALNI OBUHVAT: Urbano područje sastoji se od dva grada (Pula i Vodnjan) i pet općina (Barban, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenat)

Urbano područje Pula

RAZVOJNA VIZIJA: Zelen, pametan i uključiv razvoj i rast Urbanog područja Pula.

ITU mehanizam predstavlja snažnu razvojnu perspektivu za cjelokupno Urbano područje Pula, prostor koji karakteriziraju slične gospodarske, društvene i kultur-

ne prilike. Uporište ima u Strategiji razvoja Urbanog područja Pula koja predviđa zelen, pametan i uključiv rast i razvoj.

Urbanom području Pula na raspolaganju je iznos od 23.530.231,20 EUR-a zahvaljujući kojemu se planira realizirati niz konkretnih projekata ključnih za cijelo područje.

Kako bi se poduzetnicima urbanog područja osiguralo poticajno, inovativno i moderno okruženje za rad predviđene su investicije u poduzetničke inkubatore te u razvoj poslovne zone. Poduzetništvo se dodatno planira pokrenuti i kroz projekt „Integrirana rješenja za inovativno i poduzetno Urbano područje Pula“ kojim će se urediti coworking centar, te projekt „Stara mehanika“ zahvaljujući kojemu Pula dobiva novi edukativni centar za poduzetništvo i cjeloživotno učenje.

Cijelo urbano područje obiluje kulturnom baštinom čiji razvitak predstavlja golem društveni i gospodarski potencijal te su valorizacija, revitalizacija i unaprjeđenje baštine tog područja kao i stavljanje u funkciju turizma od apsolutnog značaja. Stoga se kroz ITU mehanizam planira realizacija projekta konzervacije i rekonstrukcije Malog rimskog kazališta u Puli, zatim projekta jačanja pulskog fortifikacijskog sustava, projekta prenamjene rekonstruiranog kompleksa stare uljare u multimedijalni centar „MMC Torcio“ te projekta revitalizacije kamenoloma „Cave Romane“, kao i projekta očuvanja svetvinčentske kulturne baštine.

Značaj ITU mehanizma vidljiv je upravo u integriranim aktivnostima, koje je najlakše dočarati kroz integraciju infrastrukturnih projekata te projekta opremanja i nadogradnje. Tako će se primjerice revitalizirati i iz temelja obnoviti do sada zapušteni industrijski objekti s urbanog područja poput objekta Stare mehanike, zatim prostora Mehanike u kojemu će se nalaziti coworking centar, kompleksa stare uljare „MMC Torcio“ i prostora bivšeg kamenoloma „Cave Romane“, kao i zgrade bivšeg vojnog objekta - Mornaričke bolnice.

Osim navedenog uz pomoć ITU mehanizma i fondova Europske unije realizirat će još jedan razvojni cilj - čisti grad putem strateškog projekta izgradnje punionice za plin i nabave 20 novih ekoloških autobusa čime će se u značajnoj mjeri modernizirati javni gradski prijevoz te uspostaviti održivi i zeleni urbani promet.

Uz spomenute strateške projekte na Urbanom području Pula realizirat će se i ostali projekti od interesa za lokalnu zajednicu pritom vodeći brigu da pozitivni razvojni učinci budu što snažniji.

Ovaj projekt financira Europska unija

Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Za više informacija o EU fondovima posjetite stranicu www.strukturfondovi.hr